

İŞ EĞİTİMİ İÇİN GELİŞTİRİLMİŞ BİR PROJE ÖRNEĞİ*

Hafize KESER**

Ülkemizde ilköğretim okullarının programlarında İş Eğitimi dersleri yer almıştır. Bu derslere, ilköğretim okulu I. Kademede 4 ve 5. sınıflarda haftada 4 saat, II. Kademede 6-7 ve 8. sınıflarda ise haftada 6 ya da 8 saat süre ayrılmıştır. I. Kademede İş Eğitimi, II. Kademede ise İş Eğitimi adı altında İş ve Teknik, Ev Ekonomisi, Tarım ve Ticaret dersleri yer almaktadır.

Öğretim yılı başında okul idaresi tarafından II. Kademede İş Eğitimi derslerinden hangisinin açılacağı belirlenmektedir. Bu belirleme işleminde; dersi okutacak öğretmenin varlığı, okulun sahip olduğu fiziki ortamlar ve araç-gereç durumu, çevresel özellikler ve olanaklar ile öğrencilerin ilgi, yetenek ve istekleri dikkate alınır. Daha sonra İş Eğitimi derslerinden hangisinin ana ders hangisinin yardımcı ders olarak açılacağına karar verilir. Ana ders olarak belirlenen derse haftada 4 saat, yardımcı ders olarak belirlenen ders ya da derslere ise haftada 2'şer saat süre ayrılır. Eğer okul tam gün öğretim yapıyorsa (tekli öğretim) iki yardımcı ders, yarım gün öğretim yapıyorsa (çift öğretim) bir yardımcı ders açılır.

İş Eğitimi derslerinde düzenlenen öğretme-öğrenme etkinlikleri sonucunda, öğrenciler;

- Uygulanabilir bilgi ve beceriler geliştirir.
- İş hayatında kullanılan araç-gereçleri tanıır.
- İş hayatında kullanılan kuram, ilke ve yöntemleri tanıır.
- Çeşitli meslek alanlarında üretilen ürünleri kalite, standart ve işlevleri açısından seçer.
- Ürün satm alırken maliyet, garanti, değiştirme gibi unsurları dikkate alır.

* Federal Almanya'da İş Eğitimi (Arbeitslehre) derslerinde uygulanan "Hans kauft ein Fahrrad" isimli proje örneğinden özetlenerek Türkçe'ye çevrilmiştir.

** Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü Araştırma Görevlisi.

- Araçları emniyet, bakım ve çalışma kurallarına uyarak kullanır.
- Çeşitli meslek alanlarında üretilen ürünleri; ekonomik, sosyal ve işlevsel öğelerini dikkate alarak değerlendirir.
- İş hayatındaki mesleklerden haberdar olur.
- Kendi kendini tanır.
- İlgi duyduğu meslek alanlarının ekonomik koşullarını bilir.
- Mesleklerle ilgili ön yargılardan kurtulur.
- Mesleklerle karşı sosyal değerler geliştirir.
- Meslekler için gerekli olan temel becerilerden ve diğer özelliklerden haberdar olur.
- Meslek alanını daha gerçekçi olarak seçebilir.
- Karar verme becerisi gelişir.
- Çeşitli meslek alanlarında; teknolojik gelişmelerin etkilerini ve yönelmeleri bilir.
- Boş zamanlarını değerlendirmede kullanılabileceği araç-gereçleri tanır.
- Boş zamanlarını değerlendirebilecek beceriler kazanır.
- Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile sosyal refah arasındaki ilişkiyi bilir.
- Sistemli düşünme ve planlı çalışma alışkanlığı kazanır.
- Yaratıcılık gücü gelişir.
- Bağımsız çalışma alışkanlığı gelişir.
- Sorumluluk alma alışkanlığı gelişir.
- İşbirliği yapma ve yardımlaşma alışkanlığı gelişir.
- Sağlıklı yaşamak, ailesinin ve toplumun sağlığını koruma alışkanlığı kazanır.

Bu derslerde programa alınacak konuların belirlenmesinde;

- Öğrencilerin gerçek hayatta bir ihtiyacını karşılayacak nitelikte olmasına,
- Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine uygun olmasına,
- İş hayatını tanıtıcı nitelikte olmasına,

- Karar verme-planlama-ürünü veya hizmeti meydana getirme-kontrol ve değerlendirme aşamalarını kapsamasına,
- Öğrencilerin diğer derslerde (Fen bilgisi, sosyal bilgiler, Türkçe, matematik gibi) öğrendikleri bilgileri uygulamaya aktarmalarına elverişli olmasına dikkat edilmelidir.

Öğrencilere yukarıda belirlenen bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırılmasında yöntem seçiminin de önemli bir faktör olduğu kuşkusuzdur. Eğitimde etkin ve sihirli bir yöntem yoktur. İçeriğin özelliği değişik yöntemler uygulamayı gerektirir. Yöntemlerin seçiminde ve kullanılmasında konuların özelliği yanında öğrencinin ilgisi, psikolojik yapısı göz önünde tutulur (Varış, 1978, s. 337).

İş Eğitimi'nde öğrencilerin bireysel ya da grup halinde çalışarak bir proje yapmaları esas olduğu için öğretim yöntemlerinin proje kavramını destekleyecek biçimde seçilmesi ve kullanılması gerekmektedir. Birçok derste olduğu gibi İş Eğitimi derslerinde de çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmak mümkündür.

Bu yazıda İş Eğitimi derslerinin öğretiminde yararlanılabilecek bir proje örneği sunulmaya çalışılmaktadır. Birçok öğretim yöntemini kullanma olanağı sağlayan proje örneği, Federal Almanya'da İş Eğitimi (Arbeitslehre) derslerinde uygulanan bir modelden yararlanılarak hazırlanmıştır. "Hans Bir Bisiklet Satın Alıyor (Hans kauft ein Fahrrad.)" isimli proje örneğinin Volksschule ve Realschule'nin 5-7-8 ve 9 uncu sınıflarında uygulanabileceği ve bu sınıflardaki öğrencilerin öğrenim düzeylerini ve ilgilerini karşılayabilecek nitelikte olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, birçok ülkenin İş Eğitimi programlarında yer alan bisiklet bir projenin kapsamı gereken teknik, tüketici, sosyal, kültürel, mesleki ve boş zamanları değerlendirme boyutlarını da kapsamaktadır. Tüketici boyutu'nun ağırlıklı olarak işlendiği bu proje örneği şu şekilde özetlenebilir:

HANS BİR BİSİKLET SATIN ALIYOR

I. Proje Konusunun Özelliği

1.1. Konu Seçimi ve Güçlükler:

Seçilen konu büyük bir öğrenci grubunun ilgilerine dayanmaktadır. Çünkü bisiklet birçok öğrenci tarafından ihtiyaç duyulan ve

yararlanılan bir ulaşım aracıdır. Ayrıca satın alma işi geniş ölçüde onların satın alma imkanlarına uygun düşmektedir.

Bu örnekte bisiklet sadece teknik bir obje olarak değil, bilakis satın almayı gerektiren bir konu olarak görülmekte ve belirli bir satın alma durumu için öğretim durumu önerilmektedir. Bu proje çalışmasına katılan öğrenci bisiklet satın almak isteyen Hans'la özdeşleşmek zorundadır. Öğrenci teknik bir konuda düşünmeyi ve satın almaya gerekçe göstermeyi öğrenmektedir. Çeşitli öğretim süreçleri harekete geçirilerek öğrencide karar verme becerisi geliştirilmektedir.

1.2. Proje İçin Gereken Süre:

Bu proje için 4-6 blok ders saatinden oluşan bir ders süresi gerekmektedir. Projenin gerçekleştirilmesi için gerekli olan süre, aşamalara göre şu şekilde ayrılabilir:

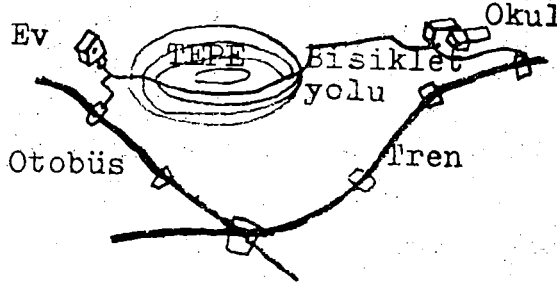
1 Blok saat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aşama: Sorunla Karşı karşıya Gelme 2. Aşama: Sorun Analizi <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Durum Analizi 2.2. Problem Analizi
2-4 Blok saat	<ol style="list-style-type: none"> 3. Aşama: Danışma Aşaması <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Saptamaya İlişkin Gerekli Danışma 3.2. Mal Arzı Öğretimi 3.3. Bisiklet Tekniği Hakkında Danışma 3.4. Trafik Güvenliği Durumu 3.5. Alış Veriş Yeri 3.6. Bisiklet Reklamlarının İncelenip Araştırılması 4. Aşama: Seçeneklerin İncelenerek Benimsenmesi
5 Blok saat	<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Seçenekleri Geliştirme 4.2. Seçenekleri Savunma 5. Aşama: Karar Verme

II. Projenin Gerçekleştirilmesi

2.1. 1. Aşama: Sorunla Karşı Karşıya Gelme:

Sorunun Hikayesi:

Bir tren istasyonunun yakınında oturan Hans 12 yaşındadır. Hergün okula gitmek için Şekil 1'de görülen yolu katetmek zorundadır ve en az 30 dakikaya ihtiyacı vardır. Trenlerin 15 dakikada bir kalkması ve hareket planındaki aksamalar da bu süreyi etkilemektedir. Hans, halka açık ulaşım araçlarına bağlı olmadan okula gidebilmek için bir bisiklet satın almak istemektedir. Bisiklet yolu, bir tepenin üstünden geçmesine rağmen 15 dakika sürmektedir. Ayrıca, Hans alacağı bisikletle üyesi bulunduğu gençlik kulübünün düzenlediği turlara da katılabilecektir.

Şekil 1. Sorunun Hikayesi Hans'ın Okul Yolu.

Hans, ayda 20 DM. cep harçlığı alıyor ve bunun 10 DM.'ını biriktirebilmektedir. Daha önceden radyo almak için biriktirdiği 60 DM.'i de vardı. Okula gidiş-geliş için her ay halka açık ulaşım araçlarına 23 DM. yol parası ödemektedir.

2.2. 2. Aşama: Sorun Analizi:

a) Durum Analizi:

Halka açık ulaşım araçlarıyla ve bisikletle okula gidiş-geliş için ihtiyaç duyulan süre karşılaştırması, bisiklet satın almayı öngörmektedir. Ortalama olarak bir bisikletin fiyatı 180 DM. dir. Hans'ın 60 DM.

birikmiş parası olduğuna göre 120 DM.'a ihtiyacı vardır. Bu parayı anne-babasından alarak hemen alabilir ya da harçlığından biriktirmek suretiyle bir süre bekledikten sonra bisikleti satın alabilir. Ayrıca alacağı bisiklet sağlam, dayanıklı olmalı ve okul çantasını taşımaya elverişli olmalıdır. Bisiklet yolu bir tepenin üzerinden geçtiği için geri vitesi bulunmalıdır.

Durum analizinin sonuçları dersteki konuşmalarla üzerinde çalışılarak raporlaştırılır. Şekil 2'deki gibi bir durum analizi tablosu hazırlanır.

Bisiklete ait istekler	Parasal olanaklar			
1. Dayanıklı, sağlam olmalı (Hergün çalıştırdığı için)	1. Hans hemen satın alıyor: 180 DM. temin ederek			
2. Güçlü bir yük taşıyıcı (Okul çantası, tur yükü)	2. Hans bekliyor ve ayda 10 DM. biriktiriyor:			
3. Gidiş vitesi (Tepeler için)	3. Ay	4. Ay	5. Ay	6. Ay
4. Bisiklet turlarına elverişli olmalı (Bir gençlik grubu üyesi)	180.—	180.—	180.—	180.—
5. Spor ve zarif olmalı	+ 30.—	+ 40.—	+ 50.—	+ 60.—
	210.—	220.—	230.—	240.—
	3. Hans bekliyor ve kazanıyor: 6 ay sonra 240.— DM.dan daha çok			

Şekil 2. Yazı tahtasındaki levha: Durum Analizinin Sonuçları.

b) Problem Analizi:

Problem analizinde aşağıda yer alan sorulara benzer sorulardan yararlanılır;

1. Hans hangi bisiklet türünü satın almalıdır?
2. Hans'ın hemen yaklaşık 180 DM.'lik bir bisiklet satın alması mı, yoksa bir süre para biriktirdikten sonra bekleyerek alması mı gereklidir?
3. Değişik bisiklet türlerinin fiyatı nedir?
4. Hans nereden bilgi alabilir?
5. Hans bisiklet satın alırken nelere dikkat etmelidir?

Dersteki konuşmalarda Hans için söz konusu olan problemler üzerinde çalışılarak benimsenir. Bunlar aşağıda yer alan danışma aşaması için hareket noktasıdır ve bu aşamanın sınırlarını belirler.

2.3. 3. Aşama: Danışma:

a) Saptamaya İlişkin Gerekli Danışma:

Öğrencilerin bu projeyi gerçekleştirebilmeleri için gerekli olan hususlar listelenir. Öğrenciler, Hans'ın bisiklet satın alma işlemini gerçekleştirebilmesi için listelenen hususları araştırmalarının ve bu bilgileri elde etmelerinin gerekliliğine değinilir. Konu öğrenciler için ilginç hale getirilmeye çalışılır. Yalnız öğrenciler gereğinden fazla bilgiyle şaşırılmamalı ve sonunda genel görüşü kaybetmemelidir. Gerekli görülen bilgi alanlarından bazıları şunlardır:

- Mal arzı öğretimi: Piyasadaki uygun fiyatlı bisiklet tiplerinin araştırılması.
- Bisiklet tekniği hakkında bilgiler: Bisikletin kısımları, fonksiyonları, en iyi kalitenin özellikleri vb.
- Trafik güvenliği: Bisikletin satın alınması sırasında trafik güvenliği açısından dikkate alınması gereken hususlar.
- Satın alma yerleri: Bisiklet satan çeşitli yerlerin avantaj ve dezavantajları.
- Reklamlar: Bilgilerin ve telkinlerin ışığında reklamların araştırılması.

Her bilgi alanı için bir öğrenci grubu bilgi toplama görevini üstlenir. Bu gruplar hazırlık sırasında öğretmen tarafından danışma ve görüşme yoluyla desteklenir.

b) Mal arzı öğretimi: Olan ve olması gereken fiyatlarla bisiklet tiplerinin soruşturulması:

Bisiklet piyasasındaki mevcut bisikletler hakkında öğrenci grupları prospektüslerden, kataloglardan ve çeşitli dergilerden bilgi edinirler. Toplanan bilgiler danışmanın yardımıyla düzeltilir, açık ve kesin bir şekilde organize edilir. Aşağıda bununla ilgili örnekler yer almaktadır.

Tur Bisikleti

Uzun turlar için rahat yük bisikleti. Sağlam şasili güçlü sistem, zarif ve geniş yapılı sele, ayakta bisiklet kullanmaya uygun, rahat sevk ve idare.

Üç vitesli, ortalama kalite için fiyat: 180 DM.

Paslanmaz jantlı ve paslanmaz çamurluklu: 250 DM.

Spor Bisiklet

Sağlam spor bisiklet, daha uzun mesafelerde de hareketli yolculuk için sağlam şasisi, büyük tekerlekli, kolay hız, yaylı-zarif sele ve rahat kullanım.

Üç vitesli-Tekerlek yuvası şalteri-tekerlek zinciri

Ortalama kalite için üç vitesli. Tekerlek yuvalı, fiyatı: 230 DM.

Paslanmaz jantlı ve paslanmaz çamurluklu: 250 DM.

Yarış Bisikleti

Spor aracı olarak kullanmak için hafif, çabuk bisiklet. Hafif metal jantlı büyük tekerlekler, ince yapılı, pek sağlam değil. Dar sert sele. Yarış için kullanmaya uygun seri bisiklet yönetimi. Daima 5 ya da 10 Vitesli, tekerlek zincirli.

Ortalama kalite için fiyat, paslanmaz jant ve çamurluk dahil: 320 DM.

Katlanabilir Bisiklet

Kısa mesafeler için katlanabilir bisiklet. Katlanabilir şasi, daha az sağlamdır. Küçük tekerlekler, pinyonsuz. Rahat yaylı sele, Vitesiz.

Ortalama kalite için fiyat, paslanmaz jantsız ve paslanmaz çamurluksuz: 200 DM.

High-Riser Bisikleti

“Bonanza” bisikleti olarak da tanınır. Ağırlık noktası yatkın olarak arkaya doğru uzakta, yolculuk emniyeti daha düşüktür. Ön tekerlekler kolayca yukarıya kalkabilir. Hıza elverişli, sırt destekli yataksız oturak, küçük tekerlekler.

Ortalama kalite için fiyat: 180 DM.

c) *Bisiklet Tekniği Hakkında Bilgiler :*

Bisiklet tekniği hakkında bilgiler, bisiklet satın almanın önemi açısından bakılarak elde edilir. Bisikletin parçaları ve bu parçaların bisikletin çalışmasındaki fonksiyonlarının bilinmesi, uzmanca bir alış-veriş konuşması yapabilmek ve prospektüs bilgilerini değerlendirebilmek için önemlidir.

Öğrencilerden "Bisiklet Tekniği" grubunda görev alanlar kaynak taraması yaparak bisikletin parçaları, bu parçaların bisikletin çalışmasındaki fonksiyonları, kaliteli markalar vb. hususlarda bilgi toplarlar. Elde ettikleri bilgilerden yararlanarak Şekil 3'de ki gibi bir tablo hazırlarlar. Ayrıca bisikletin kısımlarını gösteren bir şema çizerler.

Bisiklet Türleri	Tur Bisikleti	Spor Bisiklet	Yarış Bisiklet	Katlanabilir Bisiklet	High-Riser Bisikleti
Bisikletin Özellikleri					
Şasi Yatağı	Güçlü, dayanıklı	Dayanıklı hafif	Çok hafif ince, zarif	Küçük, katlanabilir	Elverişli değil
Tekerlekler	Büyük, çok dayanıklı, kalm	Büyük, dayanıklı	Çok hafif, ince	Küçük	Küçük
Frenler	Durdurma freni, yüksek geri tepme bas-kısı	Jant freni, yüksek geri tepme bas-kısı	Jant freni, yüksek geri tepme bas-kısı	Jant freni, yüksek geri tepme bas-kısı	Jant freni, yüksek geri tepme bas-kısı
Kullanım	Yüksek kullanım	Düşük kullanım	Yarışa elverişli	V-Form yüksek	Çift fırsat
Sele	Geniş yaylı	Yaylı, sık görünüş	Çok ince, sert yaylı	Yaylı, rahat	Uzun yataksız, sırt destekli
Yük Taşıyıcı	Çok dayanıklı, geniş	Hafif	Çok ince	Küçük olduğu kadar hafif	Yok
Görünüşü	Ağır, iri	Dayanıklı, zarif	Sportif, hafif	Küçük, bayan bisikleti görünümünde	Motosiklet görünümünde
Ortalama Fiyat	180-230 DM.	230-280 DM.	300-350 DM.	160-240 DM.	160-200 DM.

Şekil 3. Mal Arzının Genel Görünümü.

d) *Trafik Güvenliği*

"Trafik güvenliği" çalışma grubu şehir trafik düzeni hükümleri bakımından, bisiklete ilişkin olanları araştırır. Bir bisiklet alımı esna-

sında dikkat edilmesi zorunlu kuralları çıkarırlar. Trafik güvenliği açısından bir bisiklette bulunması gereken donanımı listelerler.

e) *Satın Alma Yerlerinin Araştırılması*

“Satın Alma Yerleri” çalışma grubu, çeşitli alış-veriş merkezlerindeki fiyat durumu, alıcıya sağladığı kolaylıklar, teslim şartları vb. hususları araştırır. Araştırma sırasında cevaplandırılması gereken sorulardan bazıları aşağıda verilmiştir:

1. Bisiklet nasıl çalıştırılır?
2. Alıcıya hangi garantileri veriyor?
3. Hangi tamir imkanları var?
4. Fiyatı nedir?

Bu tür soruların tesbiti için hangi yazılı materyallerden yararlanılabileceği, öğretmen tarafından öğrencilere bildirilir. Öğrenciler araştırma sonuçlarını raporlaştırırlar ve aşağıdaki gibi bir liste hazırlarlar.

Satın Alma Yeri	Avantajları	Dezavantajları
Bisikletçi	Derhal teslim, istenilen parça montajı, çabuk tamir imkanı	Bazan pahalı
Büyük Mağazalar	Derhal teslim, genellikle ucuz	Sürekli tamir imkanı yok
Pazarlama Şirketleri	Ücuz	Teslim için uzun bekleme süresi. Nakliye zararı. Tamir desteği yok. Posta ücreti ödeme

Şekil 4. Satın Alma Yerleri.

f) *Bisiklet Reklamlarının Araştırılması*

“Reklam” çalışma grubu, bilgi toplama kaynaklarından edindikleri bilgilerin ışığında bisiklet reklamlarıyla ilgili prospektüs ve katalogları inceler. Gerekli görüşleri, önerileri ve telkinleri kaydederler. Bunları yazılı kaynaklardan elde ettikleri bilgilerle karşılaştırırlar ve bir rapor hazırlarlar.

2.4. 4. Aşama: Karar Verme Alternatiflerinin Çalışılarak Benimsenmesi:

a) Karar Verme Alternatiflerinin Geliştirilmesi:

Ulaşılan ve elde edilen bilgilerin ışığında, esaslar üzerinde durulur ve alternatif çözüm imkanları etraflıca düşünülür. Bir sınıf tartışması düzenlenerek Hans'ın sahip olduğu imkanlar ve kullanım amacı dikkate alınarak her bisiklet türü tek tek karşılaştırılır. Özellikle uygun olmayan türler listeden çıkartılarak geriye kalan bisiklet türlerinden uygun görülenler savunulmak üzere ayrılır. Örneğin, yukarıda belirtilen bisiklet türlerinden High-Riser bisikleti ile Katlanabilir bisiklet Hans için uygun değildir. Öyleyse geriye üç alternatif kalıyor: Tur bisikleti, yarış bisikleti ve spor bisiklet. Öğrencilerden üç grup oluşturulur. Her grup bir bisiklet türünü Hans'ın olanaklarını ve görüşlerini dikkate alarak inceler. Bu bisikletin avantaj ve dezavantajlarını listeler.

b) Karar Verme Alternatiflerinin Savunulması:

Gruplar seçtikleri bisiklet türüne göre avantaj ve dezavantajları kapsayan karar verme alternatiflerini sınıfa sunarlar ve savunma gerekçelerini açıklarlar. Örneğin, Hans'ın yerinde olsaydık spor bisikleti alırdık. Çünkü spor bisiklet . . . . . özellikleri taşımaktadır, gibi.

2.5. 5. Aşama: Karar Verme

Sınıf tartışması sonucunda üzerinde çalışılarak elde edilen karar verme alternatiflerinden Hans için optimal çözüm seçilir ve bu seçim benimsenir. Sınıfın çoğunluğu Hans'a spor bisikleti satın almasını önerir, bu önerilerini gerekçelerle desteklerler.

Sonunda bisiklet satın alma olayı rol oynama yöntemiyle sahnelenir. Bisiklet satıcısı olarak bisikletçi, alıcı olarak Hans rolündeki iki öğrenci bir alış-veriş konuşmasını canlandırır. Satın alma objesi olarak bir öğrencinin spor bisikleti kullanılır. Günlük yaşamdaki gerçek konuşmalar canlandırılır.

3. Ders Hazırlığı (Öğretmen İçin)

3.1. İlgili kaynakçanın listelenmesi

— Mal arzına ilişkin kaynaklar

- Bisiklet tekniğine ilişkin kaynaklar
  - Trafik güvenliğine ilişkin kaynaklar
  - Ekonomik boyuta ilişkin kaynaklar
  - Reklam psikolojisi boyutuna ilişkin kaynaklar
- öğretmen tarafından belirlenir ve öğrencilere verilmek üzere hazırlanır.

3.2. Araç-gereçler

- Bisikletin parçalarını gösteren öğretim levhası
- Bisiklet türlerini gösteren resimler
- Karar vermeye ilişkin öğretim levhaları
- Bir öğrencinin spor bisikleti
- Bisiklet sürücülerinin şehir trafik düzeninde uymaları gereken kuralları gösteren film
- Ön test ve son test

4. Öğretim Amaçları ve Başarının değerlendirilmesi

4.1. Öğretim Amaçları Grupları

a) İçeriğe Yönelik Öğretim Amaçları

- Bisikletin teknik parçalarını tanır.
- Bisikletin çalışmasında bisikletin parçalarının fonksiyonunu bilir.
- Değişik bisiklet türlerini tanır.
- Değişik bisiklet türlerini ortalama fiyat durumuna göre isimlendirir.
- İhtiyaca ve gelir durumuna göre bir bisiklet için zorunlu masrafları kestirebilir.
- Bisiklet satıcılarının ve tüketicilerin görüşlerini alarak mevcut bisiklet piyasası hakkında fikir sahibi olur.
- Trafik düzeninde bisikletle ilgili suç sayılan hükümleri bilir.
- Bisiklet satın alırken trafik düzenine ilişkin dikkat edilecek kuralları sayar.

- Bilgi kaynakları ve bisiklet reklamlarındaki telkinleri ayırt eder.

b) *Süreçlere Yönelik Öğretim Amaçları*

- Bisiklet türleri ve kaliteleri hakkında bilgi toplar.
- Bisiklete ilişkin ilanları ve reklam broşürlerini toplar, değerlendirir.
- Bir kişinin ya da bir grubun ihtiyaçlarını mevcut imkanlarına ve durumlarına göre analiz eder.
- Kullanışlı bir bisikletin satın alınmasını planlar.
- Kullanışlı bir bisiklet satın almada alternatifleri listeler.
- Satın alma kararında isabetli seçim yapar.

c) *Davranışa Yönelik Öğretim Amaçları*

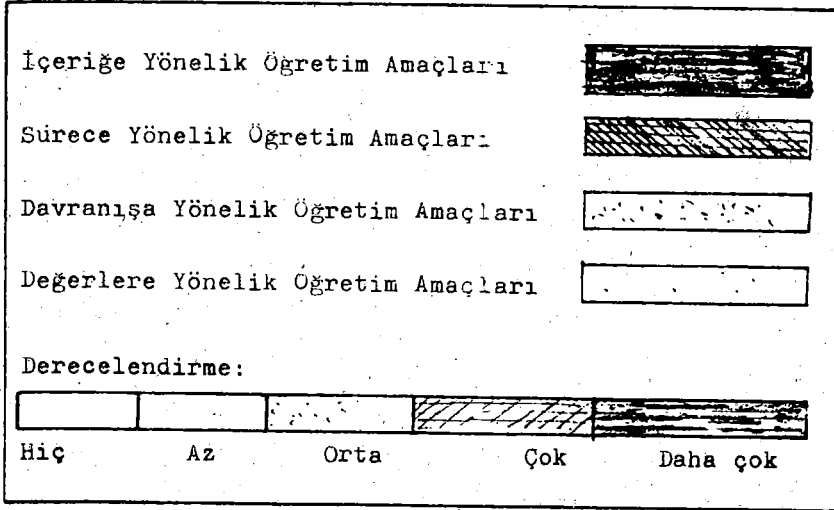
- Bağımsız çalışma alışkanlığı geliştirir.
- Grupla çalışma alışkanlığı geliştirir.

d) *Değerlere Yönelik Öğretim Amaçları*

- Önemli ihtiyaç faktörlerine göre bir kişinin ya da grubun ihtiyaç durumunu değerlendirir.
- Reklamların bilgiye ve hissiyata göre karar veren karakterlere etkisini eleştirir.
- Diğer ulaşım araçları ile bisikleti mukayese eder.

4.2. Öğretim Amaçları Diyagramı

Davranışa yönelik öğretim amaçlarında gerçek öğrenmenin tesbit edilmesi ders içi gözlemleri vb. ile takdire dayalı olarak yapılmaktadır. Testlerin uygulanmasında ve ünitadaki konuların öğretilmesinde değişik yaklaşımlar izlenebilir. Okulda, eğitim sürecinin uyulayıcısı olan öğretmen öğrencisinin etkin, yaratıcı ve yapıcı olarak yetiştirme sorumluluğunu yerine getirmek için tüm olanaklarını kullanmak zorundadır (Küçükahmet; Leyla, 1983, s. 3):

Şekil 5. Öğretim Amaçları Diyagramı.

4.3. Test Aracı

a) Ön Test

Ön test öğrencileri bir konu üzerinde tartışmaya yöneltir ve öğretmene gereken danışma durumları hakkında bilgi sağlar.

1. Bir bisikletin varmı? Evet , Hayır

2. Hangi tip bisiklete sahipsin?

Lütfen X işareti koy.

A. Tur bisikleti

B. Spor bisiklet

C. Yarış bisikleti

D. Katlanabilir bisiklet

E. High-Riser bisikleti

3. Bisikletinde hangi frenler var?

Lütfen X işareti koy.

A. Jant freni

B. Geri tepme freni

C. İtme, Makara evi, Çubuk-destek freni

4. Trafiğe çıkabilmek için bir bisiklette hangi donanımın (Teçhizatın) bulunması zorunludur?

Lütfen X işareti koy.

- A. Arkalık
- B. Tako (Spido)
- C. İki fren
- D. Pedal katafotu
- E. Korna, klakson
- F. Arka lamba
- G. Pırıldak
- H. Zil

5. Bisikletin nereden satın alındı?

Lütfen X işareti koy.

- A. Bisikletçiden
- B. Büyük bir mağazadan
- C. Pazarlama Şirketinden

6. Bisikletinin fiyatı ne kadardı?

Lütfen X İşareti koy.

- A. 100-150 Mark
- B. 150-200 Mark
- C. 200-250 Mark
- D. 250 Markın üzerinde

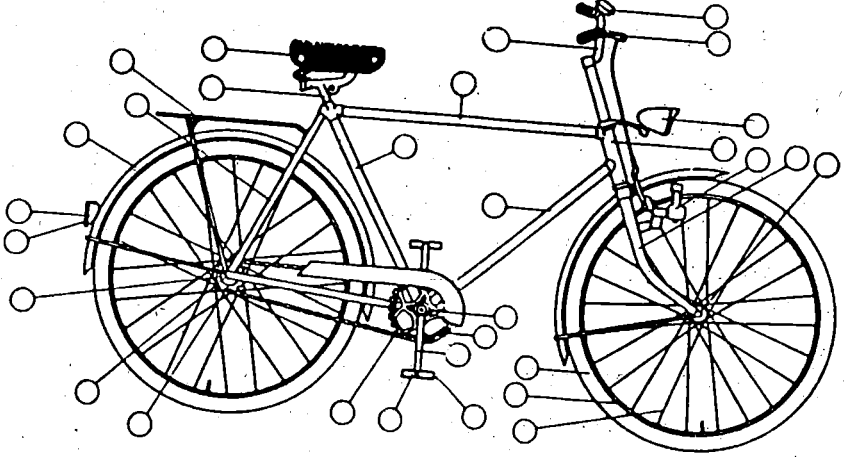
7. Bisiklet satın almaya ilişkin arkadaşların hangi önerilerde bulundu?

Önerilerini lütfen yaz.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

b) *Son Test.*

Test No 1 (Bisikletin Kısımlarını Şemada İşaretleme)

Bisiklet resminde belirtilen sayıları bisikletin kısımları için uygun olarak bisiklet tekniğininde dikkate alarak şemada yazınız.

Şaşı yatağı ve furs

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

Tekerleklerin kısımları

7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....

Hareket tertibatının kısımları

12. ....
13. ....
14. ....
15. ....
16. ....
17. ....

Oturak ve frenlerin kısımları

18. ....
19. ....
20. ....
21. ....

Takibenden kısımlar	Aydınlatma kısımları
22.	26. ....
23.	27. ....
24.	28. ....
25.	29. ....
	30. ....

Test No 2 (Bisiklet Tiplerinin Özellikleri)

Bisiklet tiplerine göre aşağıdaki özellikleri doğru olarak düzenleyiniz.

- A. Spor/güçlü, hafif
- B. Ağır/sağlam
- C. Sağlam/spor
- D. Geride kalan oturma yeri (sele)/hafif motosiklet
- E. Sübaplı/küçük tekerlekler

- Tur bisikleti
- Spor bisiklet
- Yarış bisikleti
- Açılıp kapanır, katlanabilir bisiklet
- High-Riser bisikleti

Test No 3 (Bisiklet Tiplerinin Uygunluğu (Kabiliyeti))

Hangi bisiklet tipi bagajla uzun bir bisiklet yolculuğu için en uygundur? Karar verdiğiniz bisiklet tipini bir X ile belirleyiniz.

- A. Açılıp kapanır, katlanabilir bisiklet
- B. Tur bisiklet
- C. Yarış bisikleti
- D. High-Riser bisikleti

Test No 4 (Bisikletin Kısımlarının Kalite Özellikleri)

Aşağıdaki bisiklet kısımlarının kalitesini muhakeme ediniz. Daha iyi kaliteyi X ile işaretleyiniz.

Pedal yatağı

A. Plastik yatak

B. BSA pedal yatağı

Şasi cilası

A. Cilalı (vernikli) damga

B. Plastik .....

Tekerlek parmağı sayısı

A. 36 tekerlek parmağı

B. 32 tekerlek parmağı

Elektrik hattı yatağı

A. Şasi yatağı

B. Şasinin dışındaki yatak

Eklentiler

A. Metalden kromu pompa

B. Plastikten pompa

Test No 5 (Bisikletin Trafik Güvenliği)

Aşağıdaki yapılmış tesisatlardan hangisi bir bisikletin trafik güvenliği için gerekli değildir? Gerekli olmayan teçhizatı X ile işaretleyiniz.

A. Pedalin yanındaki sarı katafot

B. Hafif ses çıkaran çan

B. Hafif ses çıkaran çan

C. Gidiş istikameti göstergesi

D. Arka lamba

Test No 6 (Bisiklet Reklamları)

Aşağıdaki ifadeler bisiklet endüstrisi ve bisiklet ticaretine ilişkin reklam prospektüslerinden alınmıştır. Size göre hangi ifade de objektif bir bilgi vardır? Objektif bilgiyi X ile işaretleyiniz.

A. "... 3 vitesli-torpidolu-geri tepme bakısı"

- B. "...bir Eckerman-en yüksek randıman (rekor)"
- C. "...oturuşta kusursuz ve yolculuk rahatlığı"
- D. "...form ve teknikde rehber (önder)"

Test No 7 (Satın Alma Kararının Adımları)

Aşağıdakilerden hangisi bisiklet örneğinde olduğu gibi kullanım tarzı konusu için karar verme yollarında ilk adım olmalıdır? İlk adımı X ile işaretleyiniz.

- A. Bilgi toplamak zorundayım
- B. Kullanılış tarzı konusunun gerekli olup olmadığını ve niçinini bilmek zorundayım
- C. Kullanılış tarzı konusunun fiyat ve kaliteyle mukayesesini yapmak zorundayım

YARARLANILAN KAYNAKLAR

"Hans kauft ein Fahrrad". Federal Almanya'da Volksschule ve Realschule'de Arbeitslehre derslerinde uygulanan bir proje örneği.

MEGSB. *İlköğretim Okulu Kılavuzu*. Ankara: 1983.

Küçükahmet, Leyla. *Öğretim İlke ve Yönetimleri*. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayın No: 127, Ankara: 1983.

Varış, Fatma. *Eğitimde Program Geliştirme "Teori ve Teknikleri"*. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayını No: 75. Ankara: 1978.